

Відкритий
міжнародний *УНІВЕРСИТЕТ*
розвитку людини
«УКРАЇНА»

Open
International *UNIVERSITY*
of Human Development
«UKRAINE»

**Інструкція
з охорони праці № 19
для слюсаря - водопровідника**

м. Київ

Право доступу: Загальнодоступний
Використання: Тільки для внутрішнього використання

Зміст

1	Загальні положення.....	3
2	Вимоги безпеки перед початком роботи.....	4
3	Вимоги безпеки під час роботи	6
4	Вимоги безпеки після закінчення роботи	6
5	Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.....	8

ЗАТВЕРЖДЕНО

Наказ Президента відкритого
міжнародного університету «Україна»

«___» _____ 20__ р. № 215

**Інструкція
з охорони праці № 19
ДЛЯ СЛЮСАРЯ-ВОДОПРОВІДНИКА**

1 Загальні положення

- 1.1 Дія Інструкції поширюється на всі підрозділи підприємства.
- 1.2 Інструкція діє на протязі 3-х років з дня затвердження.
За даною інструкцією слюсар-водопровідник (далі - слюсар) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж).(первинний інструктаж).
- Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та оператора (користувача).
- 1.3 За невиконання даної інструкції слюсар несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.
- 1.4 До роботи слюсарем-водопровідником допускаються особи віком не молодше 18 років, які мають посвідчення на право виконання робіт, пройшли медичне обстеження, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.
- 1.5 За невиконання даної інструкції слюсар несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.
- 1.6 Слюсар повинен:
- 1.6.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.
 - 1.6.2. Не допускати в робочу зону сторонніх осіб.
 - 1.6.3. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці.
 - 1.6.4. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.
 - 1.6.5. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.
 - 1.6.6. Вміти користуватись первинними засобами пожежегасіння.
 - 1.6.7. Виконувати правила особистої гігієни.
 - 1.6.8. Не торкатись електрообладнання, клем та електродроти, арматури загального освітлення, не відкривати дверці електрошаф.

1.6.9. Не включати і не зупиняти (крім аварійних випадків) машини, верстати та механізми, робота на яких не передбачена адміністрацією.

1.6.10. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником та за якою він проінструктований.

1.6.11. Не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце.

1.6.12. Не захаращувати робоче місце.

1.6.13. Не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці.

1.6.14. Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.6.15. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

1.7. В процесі роботи на слюсаря можливий вплив наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

- рухомі машини, механізми, незахищені рухомі частини виробничого устаткування; пересувні вироби, заготівлі, матеріали;
- захаращеність робочих місць інструментом, пристосуванням, матеріалами, деталями;
- відсутність спеціальних пристроїв, інструменту та обладнання для виконання робіт відповідно до прийнятої технології;
- незахищені струмоведучі частини електрообладнання (електроустановок);
- недостатня освітленість робочої зони;
- підвищений рівень запиленість повітря робочої зони;
- несправність інструмента, обладнання, пристосувань;
- падіння деталей, вузлів, агрегатів, інструменту;
- падіння з висоти;
- осколки металу, що відлітають при рубці металу;
- підвищений рівень шуму на робочому місці;
- знижена температура повітря у холодний період року;

1.9. Слюсарю згідно з діючими нормами видається безкоштовно спецодяг:

- костюм бавовняний;
- рукавиці комбіновані;
- при роботі взимку на повітрі додатково - куртка та брюки бавовняні на теплій підкладці.

1.10. Робочі місця і проходи необхідно систематично очищати від сміття, багна, а зимою від снігу і льоду.

1.11. Місце монтажу трубопроводів повинно бути достатньо освітленим.. При цьому електрична освітлювальна мережа повинна розташовуватись не нижче 2,5 м над робочим місцем.

1.12. Ручні інструменти (молотки, зубила, пробійники тощо) не повинні мати:

- на робочих поверхнях пошкоджень (вибоїн, відколів);
- на бокових гранях у місцях затискання їх рукою задилок та гострих ребер;
- на дерев'яних поверхнях ручок сучків, задилок, тріщин; поверхня повинна бути гладкою;

- наклепів та перегартованих робочих поверхонь.
- Молотки та кувалди повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими загартованими клинами.
- Ручки молотків та кувалд повинні бути виготовлені з твердих та в'язких порід сухого дерева і насаджені під прямим кутом по відношенню до вісі бойка. Виготовлення ручок з м'яких або товстошарових порід дерева забороняється.
- 1.13. Ручка повинна бути прямою, овального перерізу з незначним стовщенням до її вільного кінця.
Довжина ручок слюсарних молотків повинна бути в межах 300-400 мм у залежності від ваги.
- 1.14. Всі інструменти, що мають загострені кінці для насаджування рукояток (напилки, викрутки тощо), повинні мати ручки, що відповідають розмірам інструменту, з бандажними кільцями.
- 1.15. Зубила повинні бути довжиною не менше 150 мм, а відтягнена частина зубила - 60-70 мм. Різальна частина зубила повинна мати пряму або злегка випуклу лінію.
- 1.16. Слюсарні лещата повинні бути у повній справності, міцно захоплювати затискуваний виріб і мати на губках неспрацьовану насічку.
- 1.17. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів і не мати тріщин та забоїн, площини зіва ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними. Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.
- 1.18. Лезо викруток повинно за товщиною відповідати ширині шліца в головці гвинта.
- 1.19. Зенкера, свердла і тому подібний вставний інструмент повинні бути правильно заточені і не мати тріщин, вибоїн, задирок та інших дефектів.
- 1.20. Хвостовики цього інструменту не повинні мати нерівностей, скосів, тріщин та інших пошкоджень, повинні бути міцно пригнаними і правильно центрованими.
- 1.21. Робочий пусковий механізм на ручних пневматичних машинах (інструментах) повинен бути:
 - розташований так, щоб виключити можливість випадкового включення;
 - улаштований так, щоб при знятті тиску від руки оператора автоматично закривався пневматичний впускний клапан.
- 1.22. Приєднання шлангів до пневматичного інструменту, входного штуцера роздавального трубопроводу та з'єднання шлангів між собою повинно бути міцним і здійснюватись тільки за допомогою штуцерів або ніпелів із справною різьбою (кільцевими виточками) та стяжних хомутиків.
- 1.23. Ручні електричні машини (інструмент) підлягають періодичній перевірці не менше одного разу на 6 місяців.
- 1.24. У конструкції ручного механізованого інструменту масою понад 5 кг повинен бути пристрій для його підвішування та перенесення.
- 1.25. Для живлення світильників місцевого стаціонарного освітлення з лампами розжарювання повинна застосовуватися напруга в приміщеннях без підвищеної небезпеки не вище 220 В, а в приміщеннях з підвищеною небезпекою і особливо небезпечних - не вище 42 В.
- 1.26. Світильники з люмінесцентними лампами напругою 127-220 В допускається застосовувати для місцевого освітлення за умов недоступності їх струмопровідних частин для випадкового дотику.
- 1.27. Освітлювальна арматура і вимикачі повинні мати електро- і гідроізоляцію.
- 1.28. Світильники слід закривати склом і огорожувати захисною решіткою, металевий корпус світильника слід заземлити.
- 1.29. Для живлення переносних світильників у приміщеннях із підвищеною небезпекою і особливо небезпечних використовують напругу не вище 42 В.
- 1.30. У разі наявності особливо несприятливих умов, коли небезпека ураження електрострумом посилюється тісністю, незручністю, дотиком із заземленими поверхнями, для живлення переносних світильників використовується напруга не вище 12В.
- 1.31. Для перенесення інструменту слід використовувати сумки або спеціальні ящики; гострі частини інструменту повинні бути захищені чохлами або обгорнуті.

- 1.32. При роботі з пневмо- і електроінструментом слюсар повинен бути навчений по безпечній роботі з ними і проінструктований.

2 Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Отримати завдання від керівника робіт.
- 2.2. Привести до ладу спецодяг, застібнути або обв'язати рукава, заправити одяг таким чином, щоб кінці його не розвівались.
- 2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати все, що заважає роботі.
- 2.4. Впевнитись в тому, що робоче місце достатньо освітлене, а світло не буде засліплювати очі.
- 2.5. Робочий інструмент та деталі розташувати в зручному та безпечному для користування порядку.
- 2.6. Впевнитись в тому, що робочий інструмент, пристосування, обладнання та засоби індивідуального захисту справні і відповідають вимогам охорон праці.
- 2.7. Перед початком робіт електро- пневмоінструментом та на верстатах необхідно пройти інструктаж по безпечній роботі з ними.

3 Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Вимоги роботи при заготівельних роботах.
 - 3.1.1. Перед рубанням і різанням труб слід перевірити надійність їх закріплення. Перед рубанням труб слід одягати захисні окуляри з небитким склом.
 - 3.1.2. Перерізуючи трубу ножівкою не можна тримати пальці руки безпосередньо у місці розрізу.
 - 3.1.3. Утворену під час обробки труб металеву стружку слід видаляти спеціальною щіткою.
 - 3.1.4. Перед ручним нарізанням різьби клупом треба впевнитись в надійності закріплення труби.
 - 3.1.5. Забороняється відкручувати і закручувати гайки і болти шляхом подовження рукояток ключів другим ключем чи відрізком труби, а також застосовувати прокладки між гранями гайки і ключа.
 - 3.1.6. Перед початком роботи на верстатах по обробці труб (трубонарізних, по різанню чи згинанню труб та інше) необхідно:
 - 3.1.6.1. Упорядкувати робоче місце; забезпечити вільний і безпечний підхід до верстата.
 - 3.1.6.2. Впевнитись в наявності і справності захисних огорожень рухомих та обертаючих частин верстата.
 - 3.1.6.3. Перевірити справність рубильника, пускових та гальмівних пристосувань, а також впевнитись в наявності і справності заземлюючих проводів.
 - 3.1.6.4. Надійно закріпити трубу, що оброблюється, на верстаті.
 - 3.1.7. Під час заточування робочих поверхонь інструментів на заточувально-шліфувальних верстатах необхідно:
 - 3.1.7.1. Встановлювати підручники на відстані, яка виключає можливість затиснення інструмента, що заточується (3-4мм).

- 3.1.7.2. Починати заточування тільки за наявності запобіжного кожуха і відкидного екрана з небитким склом.
- 3.1.7.3. Не допускати роботу на боковій стороні абразивного круга, якщо він не призначений для цього.
- 3.1.7.4. Стояти упівоберта до відкритої частини каменя, а не проти нього.
- 3.1.7.5. Припинити роботу при виникненні «биття» круга.
- 3.2. Вимоги безпеки при монтажі внутрішніх трубопроводів.
- 3.2.1. Роботи, пов'язані з монтажем технічних трубопроводів, повинні виконуватись згідно з планом виконання робіт (ПВР) чи технологічної карти.
- 3.2.2. Роботи на висоті допускається виконувати з риштувань, помостів, колисок та інших засобів підмашування, які повинні мати міцне поруччя, бортові дошки по краях настилу і відповідати ГОСТ 24258-88.
- 3.2.3. Працювати на риштуваннях, помостах, колисках та інших засобах підмашування слюсарю-водопровіднику дозволяється тільки з дозволу керівника робіт.
- 3.2.4. Рубання, різання та інші операції з обробки труб слід виконувати поза засобів підмашування, які призначені тільки для підгонки труб, встановлення арматури, компенсаторів, пробивання отворів та інших монтажних операцій.
- 3.2.5. Для перенесення та зберігання інструментів та дрібних деталей слюсар повинен користуватися спеціальною сумкою, одягнутою через плече.
- 3.2.6. При роботі на висоті слюсар повинен:
- 3.2.6.1. Отримати випробуваний запобіжний пояс та взуття з неслизькою підошвою.
- 3.2.6.2. Точно виконувати вказівки керівника робіт про місце і засоби закріплення запобіжного пояса.
- 3.2.6.3. Інструмент, деталі, заготівлі та інші предмети опускати зверху слід за допомогою мотузкок: скидати їх униз забороняється.
- 3.2.6.4. Під час одночасної роботи на різних рівнях по одній вертикалі повинні улаштуватися настили чи сітки для захисту робітників, які працюють унизу, від падіння будь-яких предметів зверху.
- 3.2.7. При монтажі трубопроводів в діючих цехах забороняється виконувати роботу:
- 3.2.7.1. Біля негороджених обертаючих частин верстатів, механізмів, у відкритих люків, під працюючими мостовими кранами.
- 3.2.7.2. Поблизу електричного обладнання і електричних проводів, які доступні для стикання з ними.
- 3.2.8. Під час пробивання, свердління отворів у стінах і стельових перекриттях для проходження труб слід одягати захисні окуляри.
- 3.2.9. Під час встановлення арматури збіг болтових отворів слід перевіряти за допомогою оправок та монтажних ломиків.
- 3.2.10. Працювати механізованим ручним інструментом з приставних драбин забороняється.
- Необхідно застосовувати інвентарні драбини-стрем'янки з огороженою робочою площадкою і пристроєм проти самовільного розсунення.
- 3.2.11. До робіт з закріплення деталей за допомогою будівельно-монтажних пістолетів допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання і мають відповідне посвідчення.
- 3.4. Вимоги безпеки при випробуванні трубопроводів.
- 3.4.1. Трубопроводи перед пуском в експлуатацію повинні підлягати зовнішньому огляду і випробуванню.

Випробування виконують під наглядом інженерно-технічного персоналу.

- 3.4.2. Слюсар-трубопровідник, який бере участь у випробуванні трубопроводів, повинен бути проінструктований.
- 3.4.3. Для уникнення нещасних випадків від можливого розривання труб, вильоту пробок, окремих частин до початку випробування за межею небезпечної зони виставляють чергових.
- 3.4.4. Гідравлічний тиск при випробуванні трубопроводів створюють ручними чи механізованими гідравлічними пресами.
Пробний гідравлічний тиск трубопроводів тримають поздовж 5 хвилин, після чого його понижують до робочого, при якому можна оглянути трубопроводи.
- 3.4.5. Вистукування зварних швів трубопроводів допускається молотком масою не більше 1,5 кг.

4 Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Прибрати робоче місце. Інструмент і пристрої протерти і поскладати їх у відведене для них місце
- 4.2. Зняти спецодяг, повісити його у спеціально призначене для нього місце.
- 4.3. Вимити руки і обличчя теплою водою з милом; при можливості прийняти душ.
- 4.4. Забороняється мити руки в мастилі, бензині, гасі і витирати їх ганчір'ям, тирсою, стружкою.
- 4.5. Повідомити керівника робіт про всі недоліки, які були в процесі роботи.

5 Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Причини, які можуть викликати аварійну ситуацію: ураження електричним струмом, падіння з висоти вивішених агрегатів, вихід з ладу інструмента, устаткування, пристроїв, відліт осколків металу, наявність шкідливих речовин в робочій зоні та інше.
- 5.2. Якщо склалась ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, слід негайно припинити роботу, відключити електроенергію, джерело живлення пневмоінструменту; огородити небезпечну зону; не допускати в неї сторонніх осіб, повідомити про те, що сталося, керівника робіт.
- 5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.
- 5.4. Надання першої медичної допомоги.

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозріванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %-ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або 3 %-ним розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- ним розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, після цього промити 2 %- ним розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а у разі ураження очей лугом - 2 %- ним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %- ним розчином оцтової кислоти або 3 %- ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- ним розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %-ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, паром, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

5.4.6.1. Підняти поранену кінцівку вгору.

5.4.6.2. Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще

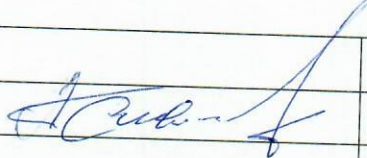

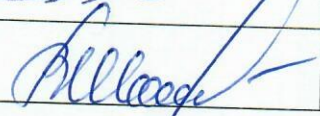
Інструкція з охорони праці для слюсаря-водопровідника

одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

5.4.6.3, У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.5. У разі виникнення пожежі викликати пожежну частину та приступити до її гасіння первинними засобами пожежогасіння.

5.6. Виконувати всі вказівки керівника робіт по усуненню небезпечної ситуації.

Розроблено:		
Головний енергетик		О. І. Коновал
Погоджено:		
Інженер з охорони праці		О. В. Козачок
Начальник юридичного відділу		В. І. Шамрай